

RECORREGUTS

PETROLI

SEMINARI PEI OBERT

"Necesitamos poesía, símbolo, arte, obra. Es decir, tenemos una tremenda miseria simbólica y esta lucha cultural hay que disputarla con todos los lenguajes." Yayo Herrero

Recull de vídeos del seminari *Petrolí*.

Recorregut per MACBA_Webmaster **Etiquetes** Pei, Petrolí, Petroleum, Petróleo, Razmig Keucheyan, Leah Temper, Alicia Valero, Jorge Riechmann, Emilio García Ladona, Yayo Herrero, Miren Etxezarreta, Ugo Bardi, Vicenç Navarro

A *Petrolí* volem abordar la manera en què la col·lisió contra els límits biofísics del creixement econòmic, a la qual ens consta que ens estem dirigint acceleradament des dels anys setanta i que no hem sabut revertir, ha trobat en l'energia i, concretament, en els combustibles líquids el seu primer gran punt d'impacte, encara que no és l'únic ni el més important.

CONTINGUTS

PETROLI

Petrolí Seminari PEI Obert

EMILIO GARCÍA - L'OCÀS DEL PETROLI

Límits ultrapassats

Petrolí (1a sessió)

Des de fa dècades se sap que el petrolí barat, el que és fàcil d'explotar, tenia data de caducitat i que, un cop passada aquesta data, entràriem en una nova era caracteritzada per la volatilitat: volatilitat de preus, política i social. Aquesta nova època, la de l'energia poc assequible, ja ha començat. En aquesta xerrada s'abordarà què està passant amb el petrolí i amb l'energia en general, i explicarem cap a on ens condueixen les tendències actuals.

ALICIA VALERO - LÍMITS MINERALS A LA TERCERA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL

Límits ultrapassats

Petrolí (1a sessió)

De què està fet un panell fotovoltaic? I un aerogenerador? Quins materials contenen les bateries que permetran electrificar els vehicles? D'on provenen aquestes matèries primeres? Hi ha prou materials en l'escorça terrestre per abastir el creixement necessari de les renovables i frenar així el canvi climàtic? Quina és la relació energia-materials-medi ambient? Quin percentatge de materials s'està reciclant actualment? Aquestes i altres preguntes s'abordaran en aquesta ponència

LEAH TEMPER - UNA HISTÒRIA DE LA PATOLOGIA SOCIOMETABÒLICA GLOBAL VISTA DES DELS CONFLICTES SOCIOECOLÒGICS

Límits ultrapassats

Petrolí (1a sessió)

En aquesta presentació Leah Temper desemmascara, a través d'un mapeig, els conflictes socioecològics i narra la història de la ruptura metabòlica cada vegada més acusada entre els éssers humans i la natura. Una descripció que comença amb la separació del camp i la ciutat que ja va observar Marx i arriba fins als conflictes contemporanis globals motivats per l'acaparament de terres, la mineria a cel obert i les noves formes d'extracció extrema d'energia.

VICENÇ NAVARRO - LES AMAGADES CAUSES POLÍTIQUES DE LA CRISI

El problema del creixement

Petrolí (2a sessió)

Conferència que mostra la importància que ha tingut el conflicte capital-treball, i la victòria del primer sobre el segon, com a causes de la crisi, tant financera com econòmica, que ha determinat la crisi política del món capitalista occidental.

UGO BARDI - LA TRANSICIÓ ECOSOCIAL DAVANT EL PENYA-SEGAT DE SÈNECA

El problema del creixement
Petroli (2a sessió)

L'estudi de sistemes complexos és una part fonamental de la revolució científica de la nostra era. Des de l'estudi del clima fins al dels sistemes socioeconòmics, hem de recórrer a noves eines que transcendeixin la «ciència lineal» típica de la física. Els sistemes complexos tenen les seves pròpies regles: es nodreixen d'efectes retroactius que sempre ataquen de nou, sovint amb més intensitat. Per estudiar aquests sistemes es necessiten eines com la dinàmica de sistemes o la simulació basada en agents que ens expliquin com es comporta el sistema, encara que no necessàriament com es comportarà. Amb l'ajuda d'aquestes eines descobrirem una enorme quantitat de fenòmens de gran importància per comprendre el món que ens envolta. Un d'ells és el que he anomenat «efecte Sèneca», és a dir, un sistema que colpeja de cop i volta amb gran força, o que en comptes de procedir lentament, en un moment donat s'ensorra amb inusitada rapidesa. Quan això s'esdevé en grans sistemes, com el transport aeri o el mercat borsari, el col·lapse afecta un gran nombre de persones. Altres sistemes complexos són el clima i l'economia global. Analitzant aquests sistemes aprendrem a controlar-los, però només si deixem de creure que els podem obligar a comportar-se com volem nosaltres.

MIREN ETXEZARRETA - LA DESPOSSESIÓ DE LA VIDA QUOTIDIANA

El problema del creixement
Petroli (2a sessió)

Amb la globalització desencadenada als anys noranta del segle XX i la crisi econòmica iniciada el 2007, s'han produït arreu del món canvis profunds en l'economia, la societat i la vida de la ciutadania. La restauració del capitalisme per sortir d'una crisi requereix afrontar les múltiples conseqüències de les seves contradiccions internes. Els mecanismes restauradors de la taxa de guany són recurrents al llarg de la història: augment de l'explotació i noves formes d'espoli del treballador i desposseïció de propietats o drets. En cada moment històric les formes de desposseïció han variat. Avui dia, el capitalisme requereix aprofundir en la seva absorció de la riquesa en tots els àmbits i en totes les formes possibles. Això condueix a una nova etapa en què s'intensifica l'absorció de la renda i la riquesa de la població per mitjans diferents de l'explotació en el treball, formes que D. Harvey, seguint les idees de Marx pel que fa a l'acumulació primitiva, ha denominat de desposseïció. En aquesta xerrada s'intentarà ampliar una mica el concepte de desposseïció i il·lustrar-ho amb alguns exemples concrets de la manera en què s'està produint a l'Espanya del segle XXI.

UGO BARDI, MIREN ETXEZARRETA, YAYO HERRERO I VICENÇ NAVARRO. EL FUTUR DEL CREIXEMENT ECONÒMIC

El futur del creixement econòmic
Petroli (2a sessió)

Si hi ha cap consens sòlid que unifica divergències ideològiques és el creixement econòmic. Cap partit polític pot aspirar a guanyar unes eleccions si no promet unes taxes d'increment del PIB substancials. Tota la nostra estructura social funciona amb aquest prerrequisit. Tanmateix, el creixement econòmic depèn d'un consum creixent d'energia i recursos naturals, que són limitats. Aquesta taula rodona gira entorn d'una de les qüestions estratègiques de la propera dècada: les possibilitats de mantenir economies expansives en un context d'ultrapassament ecològic accelerat, i les implicacions que això té per als projectes d'emancipació social. El desacoblament energia-creixement i la desmaterialització de l'economia són realment una solució? Una economia d'estat estacionari és compatible amb el capitalisme? Poden funcionar els projectes econòmics alternatius, que no aspirin al creixement perpetu, en el marc de la Unió Europea? Podem aconseguir una vida bona que no depengui de l'increment continuat dels nostres consums?

RAZMIG KEUCHEYAN - L'AUGE DELS ECONACIONALISMES

Polítiques i subjectes insostenibles. Petroli
(3a sessió)

Davant l'augment de les catàstrofes naturals, l'escassetat de recursos, les crisis alimentàries, la desestabilització dels pols i oceans i la perspectiva d'un futur amb milions de «refugiats climàtics», les grans potències van adoptant una resposta militar als problemes ecològics. La Guerra Freda forma part del passat: benvinguts a les «guerres verdes». Des de Nova Orleans fins a la glacera de Siachen passant pels blocs de gel de l'Àrtic, en aquesta conferència s'exploraran els llocs rellevants d'aquesta nova «geoestratègia climàtica».

YAYO HERRERO - ELS FEMINISMES DAVANT LA CRISI SOCIOECOLÒGICA

Polítiques i subjectes insostenibles. Petroli (3a sessió)

La col·lisió entre la dinàmica expansiva del capitalisme i els límits físics del planeta socava les bases materials que sostenen la vida. Però la vida humana no sols se sosté sobre la natura, els seus béns i els seus cicles, sinó que el metabolisme social també se sosté sobre un conjunt de relacions que es fan càrrec dels cossos vulnerables i finits, i aquest sistema relacional també està en crisi. La crisi ecosocial és també una crisi d'identitat, posa en qüestió unes nocions de persona, de progrés i d'emancipació que es podrien qualificar de fossilistes. El feminisme, històricament, ha denunciat el fet que aquesta noció de persona s'hagi construït sobre la subordinació de les dones, però no ha relacionat prou la seva crítica amb l'evident inserció de la vida humana en la natura. L'ecofeminisme aporta llum en aquesta direcció i obliga a plantejar noves reflexions dins de tots dos moviments.

JORGE RIECHMANN - RECONSTRUIR CULTURES, TRANSFORMAR IDENTITATS: SOBRE LA NECESSITAT DE LA CONVERSIÓ SOCIOECOLÒGICA

Polítiques i subjectes insostenibles
Petroli (3a sessió)

«Cómo remaré el siglo XXI / para llegar a dónde...», ens preguntava Félix Grande des d'aquell immens poema que és La cabellera de la Shoá. I, en efecte, l'horitzó es presenta molt difícil: sabem que el BAU (Business As Usual, diuen els anglosaxons: seguir fent les coses com les hem fetes) desemboca en el col·lapse de les societats industrials. L'ecocidi, acompanyat de genocidi, no és una fatalitat ineluctable, però ara com ara avancem a gran velocitat cap a aquest abisme. Per evitar-lo caldrien canvis d'una transcendència immensa, comparables als que van sacsejar les comunitats humanes en aquelles èpoques que hem anomenat Revolució Neolítica o Revolució Industrial; però en aquest cas haurien de ser canvis intencionats, guiats per valors com la sostenibilitat, la igualtat, la cooperació i la biofília. Autocontenció: limitar-se per deixar existir l'altre. Autoconstrucció: bricolatge políticomoral per adobar una mica algunes de les tares del simi avariament que som. ¿Impossible? Com que les alternatives són espantoses, ho haurem d'intentar. En aquesta conferència ens interrogarem sobre algunes dimensions culturals d'aquesta possible Gran Transformació.